

Kniha „Památník pražského Nýdrláku“ přináší nový pohled na život v pražských městech za bouřlivého 17. století

12.5.2026 - Bohuslav Svoboda | Magistrát hlavního města Prahy

V úterní večer byla v prostorách Muzea Prahy v Clam-Gallasově paláci veřejnosti poprvé představena kniha, která zachycuje jedinečným způsobem na příběhu bratrstva obchodníků a jejich širší klientely při novoměstském Nýdrláku různé stránky života v Praze celého 17. a počátku 18. století. Akce se odehrála pod záštitou primátora hl. m. Prahy Bohuslava Svobody a samotná kniha vznikla ve spolupráci Archivu hl. m. Prahy s Národním muzeem.

Dílo přibližuje unikátní iluminovaný rukopis zachycující tři epochy, kterými tehdejší pražské souměstí a jeho obyvatelé prošli, a to od rozmachu rudolfinské éry přes devastující bouřlivou dobu třicetileté války až po nový barokní rozkvět. Její plný název zní „Textová a obrazová edice památníku bratrstva při pražském Nýdrláku – privilegovaném výhradním skladu slaných aj. mořských ryb a plodů na Novém Městě pražském z let 1600–1735 [1866]“. Autory knihy jsou Klára Woitschová, vedoucí Archivu Národního Muzea, a Jakub Hrdlička, vedoucí knihovny a studovny Archivu hl. m. Prahy.

„Praha má mimořádně bohatou historii, která se často skrývá v detailech, rukopisech a zdánlivě úzkých tématech. Kniha o památníku pražského Nýdrláku ukazuje, že i příběh obchodníků se slanými rybami může otevřít širší pohled na život města v 17. století, jeho obchod, společenské vztahy, každodennost i kulturní prostředí. Jsem rád, že Archiv hlavního města Prahy ve spolupráci s Národním muzeem přináší veřejnosti dílo, které připomíná Prahu jako živé evropské město s hlubokými vazbami daleko za svými hranicemi,“ uvádí primátor hl. m. Prahy Bohuslav Svoboda.

„Památník bratrstva novoměstských slanečkářů neboli Nýdrláku představuje mimořádný pramen k životu v Praze v 17. století. Obchod s mořskými rybami byl v raném novověku poměrně významným obchodním odvětvím, vždyť ryby byly typickým postním jídlem a jejich spotřeba byla opravdu značná. Obchodníci s tímto zbožím představovali kosmopolitní společnost přicházejících z oblastí Severního moře a oblastí kolem Labe a Odry. Se svými pražskými obchodními partnery se potkávali při bujarých oslavách, hrách v karty i při přátelských rozhovorech o životě a jeho strastech i radostech,“ přibližuje nejdůležitější obsah knihy její spoluautorka Klára Woitschová, vedoucí Archivu Národního muzea.

Památník je tvořen více jak 170 zápisy obchodníků, ale také jejich přátel, zahraničních partnerů, představitelů tehdejší městské samosprávy nebo literátů a humanistů především z okruhu pražské univerzity. Jedná se o památník tzv. institucionální, neformálního bratrstva kolem budovy novoměstského skladu slaných ryb, která až do r. 1863 stávala na dnešním Karlově náměstí v těsné blízkosti Novoměstské radnice. Jeho forma, kdy pamětní zápisy doplňuje bohatá námětová či symbolická výzdoba, je obdobná památníkům soukromých osob z vyšších a středních kruhů tehdejší evropské společnosti, šlechty, městského často také erbovního patriciátu.

Přestože privilegovaný sklad slaných ryb (v praxi to znamenalo povinnost všech obchodníků je dopravit do jednoho místa, uskladnit je zde, nechat proclít a následně prodat místním prodejcům) ustanovil již Karel IV. v souvislosti se založením Nového Města pražského v r. 1348, vznik bratrstva se dá předpokládat patrně až na přelomu středověku a novověku a doložen je právě až dochovaným manýristicko-barokním památníkem.

Při práci na knize se objevily také dosud opomíjené skutečnosti či zcela nová zjištění, například propojení obchodu se slanými rybami, který se konal vedle baltského směru po Odře především ze Severního moře po Labi, s důlním podnikáním na české i německé (saské) straně Krušných hor s bohatými nalezišti drahých a vzácných kovů. Dále také jednoznačné ztotožnění autora malované výzdoby většiny zápisů v památníku z rudolfinské doby, a ještě i z prvního desetiletí třicetileté války s malířem, který vyzdobil dřevěný a dodnes dochovaný strop poradní síně Novoměstské radnice.

Na křest navazuje ve čtvrtek v sále Josefa Škvoreckého od desíti hodin autorská prezentace na Světu knihy, kde ve stánku městského archivu bude možné si knihu po celou dobu trvání veletrhu také zakoupit či objednat.

<https://praha.eu/w/kniha-pamatnik-prazskeho-nydrlaku-prinasi-novy-pohled-na-zivot-v-prazskych-mestech-za-bourliveho-17-stoleti>